

95 РОКІВ

**ЦЕЙ ВИПУСК ЖУРНАЛУ ПРИСВЯЧЕНИЙ 95-РІЧЧЮ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

ВІД ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

95-річчя Національної академії наук України – це дата, яка є всенародним святом українського народу.

Давно існуючі на терені України університети та наукові товариства створили фундамент, підґрунтя для створення і розвитку професійної, особливої наукової спільноти з різних напрямів науки і організації цілеспрямованих досліджень. На цьому фундаменті знань, що став вінцем патріотичної високопрофесійної діяльності кількох поколінь науковців, які жили і працювали в Україні, вчений світового рівня В.І. Вернадський за сприяння однодумців організував Українську Академію Наук (закон Української держави від 14(27) листопада 1918 р. про заснування Української Академії Наук у м. Києві підписаний виконуючим обов'язки Голови Ради Міністрів А.Рженецьким і Міністром народної освіти і мистецтва П.Стебницьким і затверджений П.Скоропадським). Варто підкреслити, що в п. 2. Закону визначені наукові установи, серед яких є і такі напрямки досліджень, які тісно пов'язані або збігаються із дослідженнями в галузі географії. Серед них, зокрема, Геодезичний Інститут, Демографічний Інститут, Інститут для вивчення економічної кон'юнктури та народного господарства України.

Розроблена В.І. Вернадським концепція Академії сприяла формуванню в Україні унікального за науковими напрямками, організацією роботи, спрямованої на виконання фундаментальних і прикладних досліджень та їх поєднання для розв'язання завдань розвитку Суспільства, багатопрофільного дослідницького комплексу. Досягнутий рівень науково-технічного потенціалу держави значною мірою є результатом звитяжної праці науковців Академії.

Протягом 95 років діяльності Академії в ній відбулося становлення велетнів світової науки, сформувались наукові школи, представники яких зробили і роблять величезний внесок у світову науку і науково-технічний прогрес [1]. Понад 50 років Академію очолює Борис Євгенович Патон, роль якого у формуванні унікального наукового комплексу України високо оцінена світовим науковим співтовариством. Саме завдяки його активній підтримці у 1991 р. на базі Відділення географії було створено Інститут географії.

Протягом 95-річного періоду в Академії працювали науковці, що зробили великий внесок у географічну науку: В. Вернадський, В. Бондарчук, П. Тутковський, К. Воблий, Б. Срезневський, Й. Косоногов, С. Рудницький, Г. Висоцький, Б. Лічков, П. Козлов і багато, багато інших. До речі, П. Козлов у 1927 р. в Академії наук заснував Кафедру географії. Та все ж, системні географічні дослідження в Академії розпочались з 3 березня 1964 р., коли Президія Академії прийняла спеціальну постанову «Про розвиток в Академії наук УРСР досліджень у галузі географії». З цього часу в спеціальній географічній структурі Академії проведено важливі фундаментальні та прикладні дослідження [2]. Останніми роками академічна географія значно посилила свою прагматичну функцію. Саме тому тут слід згадати підготовлений згідно з розробленою в Інституті географії концепцією Національний атлас України, який отримав державне визнання, пілотну версію Екологічного атласу України. На стадії завершення знаходиться Атлас надзвичайних ситуацій, здійснюється укладання ландшафтної карти України масштабу 1:500 000. Важливе значення мають фундаментальні і прикладні напрацювання в галузі ландшафтознавства, геоморфології, палеогеографії, природокористування, суспільної географії, геоекології.

Академія наук, як і держава загалом, знаходиться у важких умовах економічної кризи. У рік її 95-річчя проведено низку науково-організаційних заходів з відзначення ролі науки у розвитку Суспільства. На них підведено певні підсумки діяльності наукових установ. Редколегія журналу вважає доцільним опублікувати у цьому випуску журналу не звітові публікації, а саме нові результати досліджень з різних напрямів географії.

Перспективи розвитку і Академії, і її основних інститутів залежать, звичайно, від фінансової підтримки науки державою, але значною мірою і від самовіддачі кожного із нас. Наразі відбувається обговорення концепції розвитку Академії наук України на 2014-2023 рр. Попереду у нас можлива оптимізація форм наукової діяльності, але попереду також і задоволення від нових знань, які ми намагаємось отримати і над якими працюємо.

1. Національна Академія наук України 1918-2008: до 90-річчя від дня заснування / Гол. ред. Б.Є. Патон. – К., 2008. – 624 с.
2. Географічна наука в Національній академії наук України / За ред. Л.Г. Руденка. – К. 2009. – 240 с.